

Fra børnehjemsbarn til antikvitethandler

*Uddrag af Jytta Christensens livshistorie
- fra tiden på Søndbjerg Børnehjem.*

Jytta Christensen

Jeg blev født den 8. februar 1938 i Struer, som den yngste af en børneflokk på 6 - 5 piger og 1 dreng.

Mor, der var enke, havde de 4 piger fra sit første ægteskab. Hun blev senere gift med far, og fik med ham 2 børn - min bror og mig.

Mor hed Andrea Magdalene og far hed Peder Rasmus Christensen. Mor var næsten altid syg og med en børneflokk på 6 var der altid meget at lave. Mors kræfter svandt hurtigt bort, og til sidst kunne hun ikke mere, men sov stille og roligt ind i døden. Mor døde den 22. marts 1940 og blev begravet på Struer Kirkegård.

Livet på Struer Børnehjem

Vi var 5 søskende, der kom på Struer Optagelseshjem (red: det nuværende Struer Skolehjem). På hjemmet var der 2 afdelinger - en for små børn og en for større, og vi blev skilt fra hinanden.

Da jeg på det tidspunkt kun var 2 år gammel, kom jeg over på afdelingen for de små, men jeg savnede sådan mine større søskende, så Rigmor - den yngste af mine halvsøstre - kom over på småbørnsafdelingen efter skoletid og hjalp til med at passe os. (Hjemmet havde egen skole og lærerstab). Så kom krigen.

Min 4 års fødselsdag glemmer jeg aldrig. Jeg havde fået lov til at være længere oppe end de andre børn, og jeg havde bl.a. fået et puslespil, som jeg var meget glad for. Bedst som vi sad der, kørte toget forbi lige uden for vin-

duerne. Jeg blev meget bange og skreg i vilden sky. Søster Rigmor kom styrtende, men hun kunne ikke finde mig, for jeg havde gemt mig bag en bænk, da jeg troede, det var tyskerne der kom.

Min tid på Søndbjerg Børnehjem

Jeg var kun 5 år og min bror Niels 9 år, da vi blev flyttet til et andet børnehjem.

Jeg husker det så tydeligt som var det i går. Jeg sad mellem forstanderparret Knud Grønne og hans hustru. De holdt mig i hånden begge to, da vi kørte med toget, min bror sad på den anden side af forstander Grønne, som ligeledes holdt ham i hånden. Vi var begge meget trygge ved at have den nærkontakt.

Da vi kom til Uglev Station, blev vi hentet af forstander Jørgensen med jumpe. Det var vældigt sjovt at køre i hestevogn, det havde jeg aldrig prøvet før. Da det var under krigen var der noget, der hed „mørklægning“, så der var mørke rullegardiner for alle vinduer, og der var udgangsforbud efter mørkets frembrud, så forstander Knud Grønne og hustru måtte blive i Søndbjerg til dagen efter.

Da vi havde spist aftensmad og skulle i seng, blev jeg så ked af det. Jeg græd så hjerteskræende, at fru Grønne og fru Jørgensen kom styrtende for at trøste mig, men jeg kaldte på min storebror, så de sendte bud efter ham, og han blev oppe hos mig til jeg faldt til ro.

Næste dag var der mange ting, der skulle undersøges, og jeg fandt hurtigt en

Vort dejlige fristed ved Søndbjerg Strand.

sød pige at lege med. Hun hed Anna. Vi var jævnaldrende og blev hurtigt veninder, vort venskab varede hele barndommen igennem. Vi blev også konfirmeret den samme dag i Søndbjerg Kirke. Min bror Niels skulle passe sin skolegang på hjemmet, men han skulle også passe på, at der ikke var nogen, der gjorde hans lillesøster noget, så der var nok at se til, da vi også havde hver sit „arbejde“ at passe. Jeg var altid tryk, for hvis nogen drillede mig havde jeg Niels at ty til. Til børne-

Sovesalen på Aggerholms Minde.

hjemmet var der en „privat strand“ med badehus og badebro. Pigerne skiftede til badetøj inde i badehuset, mens drengene skiftede tøj bag huset. Sommeren var noget særligt for os børn på børnehjemmet. Når det var fint vejr var vi næsten altid ved stranden. Det var som en hel udflugt for os. Der var altid voksne med til at passe på, at vi ikke gik for langt ud i vandet.

Forstander Jørgensen og hans hustru blev af os børn kaldt far og mor, og det var med rette. De var som en far og mor for os alle sammen. Kærlige og forstående og vi kunne alle komme til dem med de bekymringer, som børn nu engang har, og vi gik aldrig forgæves til dem.

Barndomslege

Jeg kan huske engang jeg fik lov at gå ud i lyngen og plukke sortbær og fandt nogle gede-efterslængelser de såkaldte gede-delfæer. Dem samlede jeg op i mit forklæde til jeg senere kunne lave kræmmerhus af det såkaldte 00-toiletpapir. Senere solgte jeg det for 25 øre pr. kræmmerhus „delfa“.

På børnehjemmet var der både en sportsplads med gynger og en stor sandkasse. På gårdspladsen var der en vippe og en stor karrusel og der måtte vi større børn lege om aftenen, til vi skulle ind og vaskes og i seng kl. 20. De små kom i seng efter aftensmaden.

Efter aftensmaden kunne vi også få lov til at gå ind i opholdsstuen og lege eller læse, men om vinteren skulle vi stoppe vore egne strømper og vanter først, og det var både drengene og pigerne.

På gårdspladsen var der også fliser, og i frostvejr blev der hældt vand på til en glidebane. Det var altså meget skægt, og gårdlampen blev tændt, når vi var derude.

Når vi børn var kommet i seng en sommeraften, kunne det hælde, at de voksne - de, der stadig havde et barnligt sind - var ude og lege på gårdspladsen. Det gik ikke altid helt stille af. De lo højt og hjerteligt når mor og kokkepigen var oppe og vippe, og diakonen skubbede karrusellen rundt med nogle af de andre voksne. Det kunne ske, at vi børn kiggede ud ad vinduet for at se, hvad der foregik.

Krigen

Under krigen var vi en dag 3 piger, der var kommet på forbudt område, nemlig uden for lågen til vejen. Vi kunne høre der kom nogen ridende og nysgerrige som vi var skulle vi se, hvem det var. Det var nogle tyske soldater og vi begyndte da at synge en sang, vi havde lært, men som tyskerne ikke kunne lide:

Hør, hør, hør
vi er sabotør
under Hitlers bare rumpe
lægger vi en kæmpe bombe
hør, hør, hør
vi er sabotør.

Tyskerne kiggede vredt på os og begyndte at ride omkring os i stadig mindre og mindre cirkler. Der var en telefonmast uden for lågen og jeg kom i klemme mellem en hest og masten. Jeg fik min kjole revet itu og uh hvor var jeg bange. Men en løb ind og hentede far, og jeg fik besked på at gå ind på kontoret og vente på ham.

Da far havde snakket med tyskerne om, at det kun var børn, som ikke forstod sådan noget, kom han ind på kontoret. Han satte sig i sin kontorstol og kaldte mig hen til sig. Han tog mig på skødet og forklarede stille og roligt, at det måtte jeg love ham ikke at gøre mere, for så kunne der ske de forfærdeligste ting. Og det lovede jeg. Endnu et bevis på far's og mor's kærlige omsorg for os.

Der hørte 7 tdr. land jord med til børnehjemmet, og når høsten var overstået, blev hestevogne spændt for med høststilladser på og vi kørte alle sammen ud i det grønne. Der var smurt en stor madkurv til turen. Vi børn sad på stilladserne og svingede med flag og grene og sang i vilden sky. Det er noget, der skal opleves for at kunne fatte, hvor glade vi børn var for sådan en udflugt.

Den 5. maj 1945 kaldte far os sammen både børn og voksne og fortalte, at nu havde tyskerne kapituleret og der var fred igen, så nu skulle der festes.

Alle børn og voksne tog hinanden i hænderne og så løb den lange kæde op ad trappen til loftet, ind gennem soveværelserne, ned på den anden side gennem spisestuen, ud i haven, gennem skolestuen og gymnastiksalen til garagen. Der var is, chokolade og lagkage for det skulle fejres.

Festdage

Fødselsdage blev fejret med flaghejsning, en lille gave fra far og mor, og der blev sunget fødselsdagssang. Om eftermiddagen var der bagt fødselsdagskringle og der var skænket kakao i kopperne. Når bakken med kringlen havde været rundt 2 gange, fik fødselsdagsbarnet lov til at spise alt det han/hun kunne.

Juletiden var altid noget specielt. Vi fik lov at hjælpe til med at lave pebernødder, småkager, konfekt, havregrynskager og gulerodskonfekt. Da vi var 40 børn og 10 voksne skulle der laves meget, men der var altid nok til både store og små.

Aftenen før juleaften skulle vi tidligt i seng, for da skulle de voksne pakke julegaver ind, men vi fik lov til at have blade og legetøj med i seng.

Næste morgen vågnede vi næsten altid meget tidligt, for nu var det jul. Dagen sneglede sig af sted. Når vi havde fået eftermiddagskaffe, skulle vi vaskes og have det pæne tøj på. Så drog alle af sted til julegudstjeneste i Søndbjerg Kirke. Når vi kom fra julegudstjenesten, fik vi lov til at løbe hjemad. Kl. 18 skulle vi spise og fik flæskesteg, and eller gås, som dessert Risalamande med 3 mandler i - 1 til de voksne og 2 til børnene. Mandelgaven var tit en marcipangris.

Når vi var færdige med at spise og der var vasket op kom det store øjeblik. Vi blev stillet op i 2 rækker og holdt hinanden i hånden. Far og mor var gået i forvejen for at tænde juletræet i gymnastiksalen. Men endelig blev dørene lukket op og der stod det så - vores juletræ med levende lys og pynt - som var så stort, at det gik helt til loftet. Det syn glemmer jeg aldrig.

Som fast tradition sang vi først: Her kommer Jesus dine små, mens vi gik rundt om træet. Så læste far juleevangeliet, så endnu en julesang, og så kom det store øjeblik, hvor gaverne blev delt ud - det var spændende, hvad vi hver især havde fået. Derefter fik vi alle en godtepose, og når vi havde leget lidt med vore gaver, dansede vi igen omkring juletræet og sang flere julesange.

De børn, der var kommet ud og tjene, og som ikke havde noget andet sted at tage hen, var inviteret til at komme og holde jul sammen med os på

børnehjemmet, så vi var mange og der blev dannet 2 rundkredse om juletræet. Den inderste gik den ene vej og den yderste gik den anden vej.

Derefter legede alle børn og voksne sanglege. Til sidst sang vi: Nu er det jul igen, mens vi dansede omkring træet, og det var noget der gik stærkt. De som ikke kunne følge med i den fart stod og kiggede og far, som var meget tykmavet kunne ikke holde ud til det, så han stod og morede sig over sine børns glæde. Når han lo hoppede hans mave op og ned og det morede både os børn og ham selv. Vi fik lov at være oppe så længe vi kunne holde øjnene åbne, men det hændte, at nogle af de mindste børn faldt i søvn og måtte bæres i seng. Det var en dejlig juleaften, og det gentog sig år efter år. Både min storebror og jeg er 100% enige om, at vi aldrig kunne have en bedre barndom hos vore egne forældre, end den vi havde på børnehjemmet.

Jeg blev konfirmeret den 28. marts 1952 i Søndbjerg Kirke af pastor Bertelsen. Min biologiske far og hans nye kone samt min bror Niels var med ved konfirmationen og jeg havde en dejlig dag sammen med familie og venner.